

PRESENTACIÓ

JOAN RIGOLI ROIG,

PRESIDENT DEL PARLAMENT DE CATALUNYA (1999-2003)

Catalunya exigeix avui el reconeixement de la seva sobirania per tal de decidir si vol esdevenir un estat independent o no. Una nació mil·lenària que ha mantingut viva, a través de generacions, la consciència de col·lectivitat humana específica demanda el reconeixement del seu dret a l'autodeterminació.

Independència significa que tots els altres països i estats han de respectar el projecte convivencial de Catalunya. Catalunya vol viure aquest reconeixement internacional en el marc d'una Europa unida i en el context globalitzat del segle XXI.

Aquesta vocació de continuar la nostra pertinença secular es fonamenta en el projecte de futur que volem definir des de la pròpia sobirania. El projecte de «Catalunya endins» és avui la força moral del respecte que exigim a les altres realitats polítiques. Per això és important que, a mesura que fem passos fermes vers l'exercici de la nostra sobirania, sapiguem definir les referències clau de la nostra convivència. Els diversos capítols d'aquest breu treball són indicatius d'aquest futur cap al qual anem avançant.

El sentit de la nostra ciutadania catalana comporta, diu Ferran Requejo en el capítol «Catalunya i futur: àmbit de política», «un sistema institucional que combini elements de democràcia representativa, democràcia participativa i democràcia directa». Els reptes de la societat contemporània exigeixen una actitud de participació cívica. Quan la comunitat humana, des del pluralisme ideològic, polític i social, afronta els problemes en el marc de les institucions, fa possible el seu futur, en el qual viuran les generacions de catalans que ens succeiran. La transparència en la gestió política, el control i la referència al bé comú han de revitalitzar el necessari prestigi de l'exercici polític. Els partits polítics vertebraran la voluntat popular en les institucions, però les institucions no són dels partits polítics, sinó del poble; les institucions no estan al servei dels partits, sinó a la inversa. *Catalunya sobirana* ha de significar un projecte regenerador de la política.

La nostra força convivencial de catalans és la cultura, la nostra cultura i la interrelació que té amb les altres. Un poble que estigués massificat en el pur consumisme hauria perdut el seu sentit interior i no tindria res a projectar més enllà d'ell mateix. L'empremta creativa en tots els àmbits culturals, el fet de traspasar el pur utilitarisme de les coses i compartir el sentit crític dels esdeveniments forgen les potencialitats personals i les convivencials d'una ciutadania d'alta qualitat humana.

La Catalunya sobirana del futur pel qual maldem ha de significar un projecte cívic que ens possibiliti afrontar i resoldre els reptes d'una societat individualista, acomodaticia i amb aspiracions merament hedonistes. I, a tot això, hi porta la cultura. Escatimar diners en la cultura és afeblir el nostre futur.

Cal entrar al plantejament sobre l'educació de Martí Teixidó per a entendre que ha de ser tota la societat catalana la que ha d'assumir les exigències de l'educació. Un país que es desenten dels seus deures envers l'educació és un país que ha perdut el sentit comunitari: «L'educació és un assumpte social que afecta directament tots els ciutadans», diu Teixidó. A Catalunya, ens hem de consci-

enciar que *educar* no és només un deure, sinó també l'oportunitat de donar el bo i millor de nosaltres mateixos com a ciutadans. En aquest sentit, educar és també aprofundir la nostra consciència de viure la ciutadania en plenitud. És des d'aquesta actitud que cal entrar posteriorment en els complexos àmbits tècnics, pedagògics i organitzatius.

El fil conductor de la nostra permanència com a poble és la nostra llengua. La sobirania de Catalunya ha de comportar treure'ns de sobre les limitacions polítiques que ens l'han posada en perill permanent i l'han atacada tant com han pogut. Isidor Marí ens aporta els criteris d'acció política sobre el català i tot el pluralisme lingüístic del nostre país —especialment, el castellà—, a l'hora de ser sobirans i de poder legislar des de nosaltres mateixos.

No solament en relació amb la llengua, sinó també amb la cultura catalana en general, se'ns ha volgut situar en un àmbit de valor purament «antropològic». Hem hagut de demanar permís per a desplegar la nostra cultura. I aquest fenomen també ha tingut el reflex actual en l'Estat de les autonomies. És això el que denuncia Damià Pons. I és això el que cal revertir radicalment. *Sobirania* vol dir el reconeixement de la nostra realitat cultural com una cultura fonamentada en els mitjans fills de la nostra plena independència. Avui sofrem els efectes d'aquesta volguda minorització social de la nostra llengua, que no li permet una projecció més efectiva, especialment en la proliferació dels mitjans audiovisuals, tant públics com privats: «Un impuls institucional i pressupostari sense acomplexaments, l'eficiència i la competitivitat de la xarxa empresarial o associativa, la disponibilitat de tot el ventall de recursos de producció i de difusió que són propis de la civilització tecnològica actual i la lleialtat diligent dels ciutadans són els quatre pilars que poden permetre l'existència d'una cultura catalana hegemònica». Damià Pons ens recorda la interrelació de la cultura a Catalunya, al País Valencià i a les Illes Balears.

Jaume Bertranpetit comença la seva aportació manifestant: «Els països no fan recerca perquè són rics: són rics perquè fan recerca». Si volem una Catalunya d'excel·lència, cal una universitat catalana d'alta qualitat, lloc de trobada de producció i de ciència. Tenim, afirma, un bon nivell. Però cal que la investigació i la transferència tecnològica tinguin un nivell de projecció internacional. La imatge que volem de Catalunya en la projecció internacional és aquest esperit innovador, investigador, de la nostra societat. Aquí ens juguem el futur professional de les generacions que ens seguiran.

Si la llengua catalana ha perviscut per la fidelitat a la llengua materna, el nostre dret català també ha mantingut aquesta persistència fidel dels nostres juristes. No li han faltat embats, però la voluntat dels professionals del dret catalans ha estat més forta.

Però allà on actualment ha estat més difícil la penetració de la llengua catalana és en l'àmbit de l'Administració de justícia espanyola. Des de la nostra sobirania exigim l'exercici català del dret tant en la llengua d'ús com en el desenvolupament integral del nostre dret. Així podrem afrontar les grans qüestions

que ens planteja la societat catalana actual. Aquest és el sentit de l'aportació de Josep Cruanyes. Els catalans sabem prou bé que la plena sobirania ens ha de treure del jou de les instàncies judicials de l'Estat espanyol.

Convivència i sentit comunitari signifiquen actualment la plena vigència de l'estat del benestar. Avui les generacions joves veuen el futur des de la incertesa: «Les societats que sàpiguen prioritzar el benestar de la població en el procés de canvi d'època que estem vivint en un context tecnològic, globalitzat i envellit esdevindran els nous referents mundials del segle XXI», afirma Oriol Homs. L'accés als àmbits educatius, a la salut i a les prestacions per jubilació són els eixos que la Catalunya sobirana ha de reforçar. Estem en posició de garantir-ho més des de la sobirania que des de la situació actual de dependència. L'accés a la sobirania implica civisme actiu de solidaritat. Des del pluralisme ideològic polític i social hem de cercar la transversalitat de la solidaritat entre tots els catalans. És així com reforcem la nostra nació al segle XXI.

Miquel Vilardell afirma: «Les característiques i, sobretot, els resultats han fet atractiu el sistema sanitari més enllà de les nostres fronteres». Tenim uns professionals d'excel·lència i, alhora, un dèficit pressupostari i crònic. L'Estat espanyol tracta Catalunya sense tenir en compte l'especificitat del seu sistema. Els catalans volem una qualitat de vida que es correlacioni amb la qualitat del nostre sistema sanitari.

14 Els reptes que es plantegen en la nostra qualitat de vida —i especialment a les generacions futures— es reflecteixen en el medi ambient; cal llegir atentament el capítol de Jaume Terradas i Joandomènec Ros. El consum de l'aigua i les substàncies contaminants, les immissions a l'aire, el canvi climàtic i la pujada del nivell del mar són qüestions que hem d'afrontar, encara que «en la darrera època, aproximadament, s'hagi perdut una part del que es va assolir en les anteriors, fins al punt que el rol capdavanter de Catalunya és clarament cosa del passat». És això el que hem de capgirar. Preservar el patrimoni natural és estimar el país. És necessària la lectura d'aquest capítol per a entendre la peremptorietat i la complexitat d'una política mediambiental pròpia per a Catalunya. I, tal com ja anunciava aquest capítol, ens cal revertir la política energètica vers les energies renovables. Josep Amat ens dona les dades fonamentals de la qüestió. Hem de saber gestionar correctament el nostre dèficit energètic i optar decididament per les energies renovables.

La sobirania de Catalunya es projecta en el marc europeu. I, per això, la nostra economia es desenvolupa també en l'àmbit d'Europa. Aquest fet ens dona l'estabilitat i la garantia d'un marc econòmic positiu.

«No hi ha benestar sense treball, creació d'ocupació i bona productivitat», afirma Guillem López Casasnovas. Necessitem un país d'alta qualitat en les professions. Perquè són aquestes les que donen estabilitat a l'economia del país. Catalunya ha de tenir com a prioritat augmentar el nivell d'ocupació a través d'una economia que aportï valor afegit qualificat. Per això, cal referir-nos al que s'ha esmentat anteriorment sobre la relació entre investigació, universitat i sistema

productiu. En determinats aspectes, hem de recuperar el que va significar el procés d'industrialització de Catalunya.

D'altra banda, hem de gestionar els nivells alts d'atur i superar la passivitat que sovint és inherent a les prestacions actuals. López Casasnovas ens indica les pautes per a una política econòmica pròpia. L'esperit d'emprenedoria s'ha de potenciar davant el repte politicoinstitucional que els catalans ens plantegem.

La sobirania reconeguda internacionalment implica un projecte de convivència en què, dins el marc del pluralisme, siguin preferents els elements fonamentals: política regenerada, cultura i educació que informin el conjunt de la societat, estat del benestar fill de la solidaritat conscient dels ciutadans, sobirania jurisdiccional i economia progressista. Cinc eixos que defineixen el sentit de la sobirania més enllà dels convencionalismes que avui podrien semblar buits en la retòrica del passat.

La nostra aportació al concepte de sobirania ha de ser la d'omplir-lo de continguts humanitzadors. És així com ens guanyem el respecte polític internacional. I és així, constituint-nos sobiranament en un projecte de convivència plural des de l'humanisme ètic fonamental, com podrem evitar quedar atrapats a l'interior d'una Catalunya en lluita ideològica estèril o en una contraposició de protagonismes partidistes.